

POSTANOWIENIE

27 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.K.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w G.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A.K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 3 sierpnia 2022 r., I ACa 1650/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami wynikającymi z art 98 § 1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia powódce, z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki A. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 3 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych

ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I CSK 4691/22).

Skarżąca wskazała, że w ramach istotnego zagadnienia prawnego w niniejszej sprawie zachodzi potrzeba odpowiedzi na pytanie:

„Czy określenie w umowie o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej kursu waluty jako „średni kurs NBP pomniejszony lub powiększony o marżę banku” ma w całości charakter abuzywny, czy też mieści w sobie dwa „warunki umowy” - pierwszy odnoszący się do niezależnego czynnika (kursu średniego NBP), drugi - do czynnika zależnego wyłącznie od woli strony umowy (marży banku), czy też jest jednym niepodzielnym warunkiem umownym podlegającym ocenie pod kątem abuzywności - a w konsekwencji - czy postanowienie umowne dotyczące marży banku w odniesieniu do ustalania kursu franka szwajcarskiego ma charakter samodzielny, co pozwala na eliminację jedynie elementu odnoszącego się do modyfikacji średniego kursu NBP marżą banku i utrzymanie umowy kredytowej?”

Powyższa kwestia została już wyjaśniona w wyroku Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22. Sąd Najwyższy wskazał, że uwzględnienia wymagają wskazówki ujęte w wyroku TSUE z 29 kwietnia 2021 r. (w sprawie I.W., R.W. przeciwko Bankowi BPH S.A., C-19/20, pkt 66, 69-74), jak też w wyroku z 7 sierpnia 2018 r. (w sprawie Banco Santander SA przeciwko Mahamadou Dembie i Mercedes Godoy Bonet (C-96/16) oraz Rafael Ramón Escobedo Cortés przeciwko Banco de Sabadell SA (C-94/17), pkt 76-77) uznające za dopuszczalne unieważnienie w odniesieniu do odsetek za zwłokę jedynie powiększenia stopy odsetek zwykłych o określoną liczbę punktów procentowych. W ocenie Sądu Najwyższego prowadzi to do wniosku, że postanowienie umowne dotyczące marży banku w odniesieniu do ustalania kursu franka szwajcarskiego ma charakter samodzielny, co pozwala na eliminację jedynie elementu odnoszącego się do modyfikacji średniego kursu NBP marżą banku. Równocześnie jest to dopuszczalny środek ingerencji sądowej na podstawie art. 6 dyrektywy 93/13 i art. 385¹ k.c.

Ingerencja w tym zakresie jest wystarczająca dla osiągnięcia celu w postaci postawienia konsumenta w takiej sytuacji faktycznej i prawnej, jak gdyby nieuczciwy warunek w umowie nie został zastrzeżony.

Stosownie do art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli niedozwolone postanowienie umowne nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Zgodnie z dominującym poglądem przepis ten wyłącza stosowanie art. 58 § 3 k.c., który przewiduje, że w razie nieważności części czynności prawnej pozostała jej część pozostaje w mocy, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (wyrok Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21).

Trafnie zatem przyjął Sąd drugiej instancji, że bez klauzuli indeksacyjnej dotyczącej marży banku sporna umowa mogła poprawnie funkcjonować, gdyż zawiera elementy konieczne dla określenia treści charakterystycznych dla tego stosunku prawnego i oparta jest na obiektywnym kryterium określenia wartości spłacanego kredytu jakim był średni kurs NBP. Umowa określała zarówno kwotę udzielonego kredytu jak i sumę ostatecznie należną do spłaty przez kredytobiorcę. Dowodziła tego między innymi okoliczność, że na podstawie jej postanowień umowa została w całości zrealizowana przez powódkę.

W niniejszej sprawie eliminacja abuzywnych postanowień umownych dotyczących marży banku nie prowadziła do upadku całej umowy, gdyż możliwe było jej wykonywanie.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

M.L.

[a.ł]

